

בבית הדין המשמעתי של אגוד הכדורסל

הנאשם : אסי וולט

החלטה

1. הנאשם הועמד לדין בגין התבטאויות שלו בשני מקרים כדלקמן :
 - א. פרסום בדף הפייסבוק שלו, אשר צורף כנספח 1 להחלטת התובע להעמידו לדין.
בפרסום זה הנאשם מבצע שיתוף (עושה "share") למכתב של מנכ"ל איגוד הכדורסל בו הודיע מנכ"ל האיגוד לאגודות כי החל מיום 10.2.2022 רק תעודות מאמן/מדריך שהונפקו על ידי איגוד הכדורסל תהייה תקפות.
בתגובה המצורפת לשיתוף כותב הנאשם :
**"ניסיון נקמנות אישית בחסות מנכ"ל איגוד הכדורסל – הוא יפגע בכולנו רק בשל כח !
אז חברים מבטיח להראות מי חזק ומי חסר מה בהקדם האפשרי" (לא נכתב "מח" אלא מופיע אימוגיי בדמות מח).**
 - ב. מסרון ששלח הנאשם למנכ"ל האיגוד בתגובה לסירוב לדחות משחק, דחייה שהתבקשה על מנת לשמור על בריאות השחקניות בפני קורונה. המסרון צורף כנספח 2 להחלטת תובע האיגוד להעמיד את הנאשם לדין.
באותו מסרון נכתב בין היתר : **"עם (הטעות במקור) חשבתי שאתה כלום ושום דבר בשביל הכדורסל הישראלי.... עכשיו אני מבין שאתה פשוט מסכן, באמת אדם מסכן, קבלת סוג של כח ואתה משחק איתו כאילו זה הצעצוע האישי והפרטי שלך..... את הבלוף הקטן שאתה, אני מבטיח שאוציא עם הזמן..."**
2. תובע האיגוד סבור כי שתי ההתבטאויות הנ"ל מהוות עבירה של "התנהגות בלתי הולמת" (סעיף 20. יב. לתקנון המשמעת) ועבירה של "ביזוי מוסד ו/או ממלא תפקיד באיגוד" (סעי' 20. לב. לתקנון המשמעת).
3. לאחר שהוצגו בפנינו מחד מכתב תובע האיגוד מיום 16.1.22 המהווה למעשה חלק מכתב האישום, ומנגד תגובת בכ"כ הנאשם עו"ד ערן כהן במכתב מיום 18.1.22 קיימנו דיון במעמד הצדדים.
4. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 3.2.2022 הופיעו תובע האיגוד עו"ד ליפנר מחד והנאשם ובא כוחו מנגד. שמענו את טענותיהם ואף קיבלנו ממסמכים שהוצגו ע"י בכ"כ הנאשם.
5. טענה מקדמית של בכ"כ הנאשם הינה כי בית הדין אינו מוסמך לשפוט את הנאשם, כיוון שההתבטאויות בגין הועמד לדין לא נאמרו על ידיו בתפקידו כמאמן קבוצות באגודת הפועל נס ציונה אלא נעשו במסגרת מילוי תפקידו כיו"ר ארגון מאמנות

ומאמני הכדורסל בישראל. מדובר בעמותה רשומה שאינה מהווה חלק ממוסדות איגוד הכדורסל ואשר הנאשם מכהן כיו"ר הראש שלה מזה כשלוש שנים.

עוד מלין ב"כ הנאשם על כך שהעובדה שהנאשם הינו יו"ר ארגון המאמנות והמאמנים הוסתרה מבית הדין במסגרת כתב האישום וכן הוא טוען כי כתב האישום מהווה שימוש לרעה בהליכי משפט על מנת להרתיע את הנאשם ו/או לפגוע ביכולתו למלא את תפקידו בארגון המאמנות והמאמנים המצוי בסכסוך משפטי עם איגוד הכדורסל, בין היתר בשל הכוונה של איגוד הכדורסל ליטול לעצמו סמכות בלעדית להנפקת תעודות מאמן ולא להכיר בתוקף תעודות שמנפיק ארגון המאמנות והמאמנים (סכסוך שיש לו גם משמעות כספית בבחינת גביית התשלום בגין הנפקת תעודת המאמן).

6. סמכות בית הדין וכפיפותו של הנאשם לתקנון המשמעת של איגוד הכדורסל (להלן: **"תקנון המשמעת"**) נובעות מהיותו של הנאשם מאמן כדורסל באגודת הפועל נס ציונה.

בפרק ההגדרות בתקנון המשמעת מוגדר "נאשם" כ"פרט או קבוצה".

"פרט" מוגדר בתקנון המשמעת כשחקן, מאמן, מנהל מקצועי... וכו'.

7. הנאשם שהינו כאמור מאמן באגודת הפועל נס ציונה נכלל בהגדרת "פרט" ומשכך הינו כפוף לתקנון המשמעת וניתן להעמידו לדין כנאשם. השאלה הינה האם הסמכות והכפיפות לתקנון המשמעת חלים גם ביחס לפעולות שהנאשם עשה לא כאמן בקבוצת הפועל נס ציונה, אלא כיו"ר איגוד המאמנות והמאמנים.

8. נראה לנו כי השאלה כאן אינה עצם הסמכות להעמיד לדין, שכן, מרגע שהנאשם נכלל בהגדרת "פרט" יש לכאורה סמכות, אלא השאלה הינה אם המעשים שמיוחסים לו מהווים עבירה על תקנון המשמעת אם אלה, כדבריו, נעשו שלא במילוי תפקידו כאמן אלא במסגרת כהונתו כיו"ר ארגון המאמנים והמאמנות.

9. השאלה הינה בעצם עד כמה מעשים של שחקן, מאמן, מנהל קבוצה וכיוצ"ב, אשר נעשו שלא במסגרת משחק כדורסל או בשדה המשחק או בסמוך לו, יכולים להוות עבירת משמעת, או שמחוץ לזמן המשחק ולשדה המשחק, לא חלות עליהם חובות מכוח תקנון המשמעת.

10. עיון ברשימת העבירות המוגדרות בתקנון המשמעת מגלה הבחנה בין מעשים המהווים עבירה ככל שאירעו בזמן המשחק או בשדה המשחק, לבין חייבים החלים על פרט גם מחוץ לזמן ולשדה המשחק ועשויים להוות עבירה מצידו בכל זמן ובכל מקום.

כך עבירה של **"התנהגות בלתי ספורטיבית"** מוגדרת בסעיף 20.ג. לתקנון המשמעת כ" **התנהגות בלתי ספורטיבית בשדה המשחק או בסביבתו, או במתקניו, לפני תחילת המשחק, במהלך המשחק או לאחר סיומו, בדרך לשדה המשחק או ממנו...**" (ההדגשות שלנו).

לעומת זאת העבירה של **"התנהגות בלתי הולמת"** (בגינה הועמד הנאשם לדין) מוגדרת בסעיף 20. יב לתקנון המשמעת: כ"התנהגות בלתי הולמת ספורטאי, **בכל מקום ובכל מועד.** (ההדגשה שלנו).

העבירה של "ביזוי מוסדות ו/או ממלאי תפקידים" גם בגינה הועמד הנאשם לדין מוגדרת בסעי' 20.לב. לתקנון המשמעת כ"הטחת דברי עלבון ו/או כזב נגד מוסד ממוסדות האיגוד ו/או חבר מבין חבריה, בכל עת, באמצעי התקשורת ו/או בפומבי".

כלומר, בעוד שהעבירה של התנהגות בלתי ספורטיבית מצומצמת מבחינת מקום וזמן לשדה המשחק או סביבתו ולסמיכות בזמן למשחק, הרי לגבי העבירות של התנהגות בלתי הולמת וביזוי בעל תפקיד נאמר במפורש בתקנון המשמעת כי האיסור חל "בכל עת".

נראה לנו כי הכוונה בהתקנות העבירות של התנהגות בלתי הולמת וביזוי הייתה להחיל כללי אתיקה אשר קובעים נורמות התנהגות החלות על ספורטאי (בין שהוא שחקן ובין שהוא מאמן ובעל תפקיד אחר) שנועדו לשמור על רוח הספורט ותדמית ענף הכדורסל כך שיחולו על ספורטאי מעצם היותו ספורטאי גם מחוץ לשדה המשחק. התנהגות בלתי הולמת של ספורטאי גם שלא במסגרת עיסוקו הישיר במשחק או באימון עשויה להכתיים את ענף הכדורסל ולפגוע ברצון לקיום נורמות התנהגות הדדית הולמת בין העוסקים בענף.

כך לדוגמא, כאשר שחקן או מאמן יושבים ביציע, במשחק שאינו משחק של קבוצתם, חלות עליהם נורמות התנהגות חמורות מנורמות התנהגות של אוהד.

גם הנאשם, בהתנהגותו מחוץ לשעות בהן הוא מאמן בשדה המשחק וגם מחוץ לשעות בהן הוא מעביר אימון לקבוצתו, בין בזמן שהוא פועל כיו"ר ארגון ובין בשעות הפנאי שלו, כפוף לנורמות התנהגות של תקנון המשמעת (ככל שאלה לא הוגבלו כמו בסעיף 20.ג. לשדה המשחק ו/או זמן המשחק).

11. אנו מוצאים אם כן כי יש לנו סמכות לדון את הנאשם וכי מותר להעמיד לדין את הנאשם בגין אמירות ומעשים שלו שלא נעשו בתפקידו כמאמן קבוצה אלא מחוץ למסגרת תפקידו זה, ובלבד שאלה עולים כדי עבירה לפי תקנון המשמעת. כלומר, השאלה אינה לעצם הסמכות, אלא האם התנהגות אותו פרט עלתה כדי ביצוע עבירה של התנהגות בלתי הולמת או ביזוי.

12. לגופו של עניין הנאשם כופר בטענה כי האמירות נשוא כתב האישום מהוות עבירה. כדברי בא כוחו, האמירות שהביא בפוסט בפייסבוק ובמסרון שכתב חוסות תחת זכות היסוד של חופש הביטוי.

לעניין זה נסמך ב"כ הנאשם על החלטת בית הדין העליון של איגוד הכדורסל בה קיבל את ערעורו של צבי ליבר (חבר הנהלת איגוד הכדורסל) על כך שהורשע בבית הדין למשמעת בעבירת הביזוי בהתאם לסעי' 20 ל"ב לתקנון המשמעת.

13. בהחלטה בעניינו של צבי ליבר מרחיב השופט בדימוס ישי לויט בניתוח משמעות זכות חופש הביטוי ועד כמה חלים עליו סייגים ומגבלות, תוך שהוא מביא מובאות מפסקי דין של בתי המשפט.

לא נחזור כאן על הניתוח המשפטי המפורט שבהחלטה בעניין צבי ליבר, אלא נבחן כיצד יש ליישם את החלטת בית הדין העליון במקרה שבפנינו.

14. כאמור, השופט לויט עומד בהחלטתו על חשיבות חופש הביטוי ובין היתר מצטט את דברי נשיא בית המשפט העליון, אהרון ברק, בבג"ץ 2194/06 העומד על כך שחופש הביטוי משתרע לא רק על דעות מקובלות אלא גם על דעות חריגות. חשיבותו היא בתחולתו גם על דעות מרגיזות ואף פוגעות.

יחד עם זאת חופש הביטוי אינו מוגן במלוא היקפו. כפי שמצוטט בהחלטה בענין ליבר "חברה דמוקרטית מושתתת גם על ערך כבוד האדם. לפיכך, ההגנה על חופש הביטוי אין פירושה מימושו של חופש בלתי מוגבל להשפיל ולבזות אדם ולפגוע קשות בצלמו ובכבודו כאדם". עוד נאמר בהחלטה בענין ליבר כי יש מקרים בהם מוצדק להטיל מגבלות על חופש הביטוי "מגבלות יכולות למצוא מקום בדין הפלילי ו/או בדין האזרחי ו/או בדין המשמעת של גוף מיוחד" (ההדגשה שלנו).

עוד נאמר באותה החלטה: "אין רשימה סגורה של ביטויים שיש בהשמעתם ברבים ו/או בפרסומם כדי לגרום להעמדה לדין משמעת של 'הנאשם המשמעת', אלא, האיגוד או ב"כ מחליטים אם יש מקום וצורך להגיש כתב אישום נגד 'העברין המשמעת' (בשלב זה, לדעתם בלבד), ולאחר קיום דיון כמקובל על ביה"ד לפסוק או לזכות את הנאשם או להרשיעו....".

15. לאחר שהתווה את העקרונות, השופט לויט בתן כיצד ליישם אותם במקרה של צבי ליבר. ההתבטאויות בגין הועמד צבי ליבר לדין, היו דברים שנאמרו בראיון לעיתון "גלובס" בהם אמר לגבי איגוד הכדורסל כי "צריך להרוס את הבנין הזה מהיסוד... אבל להמשיך ולבנות על זה משהו יפה... צריך עכשיו להמשיך ולנקות את השחיתויות". עוד הוא אמר "האיגוד מנוהל בצורה הכי גרועה שיש, עדיין, היו"ר עמירם הלוי הוא בובה של מנכ"ל האיגוד...".

16. השופט לויט מצא שם כי חייבת להיות עדיפות לחופש הביטוי והיוצא מן הכלל, המקום בו מאפשר הדין להגביל את חירות הביטוי, הוא כאשר הדברים מגיעים לידי "ביזוי ו/או השפלה ו/או העלבה". המבחן אם היה ביזוי, השפלה או העלבה אינו התחושה הסובייקטיבית של מי שכלפיו נאמרו הדברים, אלא מבחן האדם הסביר. האם אדם מהצד שיקרא את הדברים יראה בהם ביזוי והשפלה של היו"ר. לדבריו, צריך שהביזוי ו/או ההשפלה ו/או העלבוני יהיו הפרשנות הלגטימית היחידה לנאמר באותו ראיון.

במקרה של צבי ליבר מצא השופט לויט כי דבריו עשויים גם להתפרש כ"ביקורת בונה" ולא בהכרח כהעלבה. עוד הוא מוצא כי השימוש בביטוי "בובה" כלפי היו"ר הוא בלתי ראוי ויש מקום לגנותו, אך ההגבלה בדין על חופש הביטוי חלה על התבטאויות חמורות מאלה שמופיעות בראיון.

17. לסיכום הניתוח של ההחלטה בעניין צבי ליבר, מה שעולה מדברי השופט לויט הוא שמדובר בעניין של פרשנות ושל מידה. כשבאים להכריע אם האם ההתבטאות מהווה עבירת משמעת או שגובר חופש הביטוי, יש לראות אם הדברים שנאמרו אינם יכולים להתפרש במובן שאינו מעליב או מבזה ומכל מקום האם ההתבטאויות חמורות דיין כדי להצדיק הגבלה.

18. נזכיר כי בהחלטה בעניין ליבר הייתה גם דעת מיעוט של עו"ד גדעון פרייטג אשר היה בעד הרשעת הנאשם וסבר כי "מר ליבר אכן התכוון להגיע לכלל ביזוי של יו"ר איגוד הכדורסל מר עמירם הלוי והמוסד בראשו הוא עומד".

19. כאמור, החלטת בית הדין העליון צריכה להנחות אותנו בהיותנו ערכאה שכפופה לפסיקתו וכך נעשה.

20. ההחלטה בעניין ליבר עסקה רק בעבירה לפי סעי' 20. לב. לתקנון המשמעת (ביזוי מוסדות ו/או ממלאי תפקידים) ובחינת ההתבטאויות היה כדי לבחון אם הן עולות כדי ביזוי. במקרה שבפנינו הועמד הנאשם לדין בנוסף לעבירה של ביזוי גם בעבירה על סעיף 20. יב. לתקנון המשמעת (התנהגות בלתי הולמת).

21. נתייחס תחילה למסרון ששלח הנאשם למנכ"ל האיגוד בו כינה אותו "אתה כלום ושום דבר", והוסיף "אתה פשוט מסכן, בן אדם מסכן, את הבלוף הקטן שאתה, אני מבטיח לך שאני אוציא החוצה עם הזמן...". למרות הסלידה שאנו חשים מסגנון ביטוי זה, אין מדובר כאן בעבירה של ביזוי לפי סעיף 20.לב. לתקנון הואיל והסעיף עוסק בהטחת דברי עלבון ו/או כזב "באמצעי התקשורת ו/או בפומבי". נראה לנו כי התבטאות במסרון שמשודר אך ורק למנכ"ל האיגוד אינו מהווה פרסום באמצעי תקשורת או בפומבי. עבירת הביזוי דורשת קיומם אלמנט של פרסום ברבים, מה שלא התקיים כאן.

לעומת זאת העבירה של התנהגות בלתי הולמת (סעיף 20.יב.) אינה מחייבת פרסום פומבי. כלומר, פנייה של פרט לממלא תפקיד באיגוד הכדורסל, בלשון עולבת ומבזה יכול ותהיה התנהגות בלתי ראויה גם אם לא פורסמה בפני שומעים/קוראים נוספים. הנאשם כינה את המנכ"ל כ"כלום ושום דבר", "אדם מסכן", "בלוף קטן" ועוד. אין דרך לפרש ביטויים אלו כ"ביקורת בונה" ונראה לנו כי האדם הסביר רואה בהן בגדר מילות ביזוי ועלבון. נראה לנו כי יש בדרך התבטאות זו את מידת החומרה המאפשרת הגבלת חופש הביטוי, בוודאי בכל הנוגע לנורמות אתיות שתקנון משמעת מבקש להנחיל בתחום הספורט. על כן אנו מרשיעים את הנאשם בעבירה על סעיף 20.יב. לתקנון המשמעת.

22. הפרסום השני הוא במסגרת פוסט בפייסבוק. כאן גרס הנאשם כי מכתב ששלח מנכ"ל האיגוד לאגודות בעניין הסמכות להנפיק תעודות מאמן הינו "ניסיון נקמנות אישית מצד מנכ"ל איגוד הכדורסל". נראה לנו כי כאן מביע הנאשם דעה ותחושה אישית שיש לו כי הצעד שננקט ע"י מנכ"ל האיגוד הינו תגובה לצעד שנקט איגוד המאמנים והמאמנים בהליכים משפטיים כנגד איגוד הכדורסל. גם אם אנו סבורים כי הנאשם יכול היה להשתמש בניסוח פחות בוטה כדי להביע את דעתו, הרי עדיין מדובר בהבעת דעה הנהנית מחופש הביטוי וכי הניסוח לא חצה את הגבול שיתיר להגביל את חופש הביטוי.

בהמשך אותו פוסט כותב הנאשם כי "מבטיח להראות מי חזק ומי חסר מח". נראה לנו כי הצגת מנכ"ל האיגוד כ"חסר מח" מהווה התנהגות שאינה הולמת. כלומר, ספורטאי לא אמור להשתמש בסגנון זה כלפי ספורטאי אחר או כלפי בעל תפקיד. הדברים חורגים מגדר הבעת דעה לכדי ביזוי ועלבון גם בעיני האדם הסביר ונראה לנו כי מדובר בביטוי חריף דיו המצדיק להגבילו ממסגרת חופש הביטוי. נשווה לעיננו לרגע שהנאשם היה פונה לשופט במהלך משחק ואומר לו שהוא "חסר מח". האם היה ספק כי מדובר כאן בעבירה של העלבת שופט המשחק? לא אחת נקבע כי ביטויים פחות חריפים מאלה מהווים עבירה של העלבת שופט. האם דין שונה לשימוש בביטוי זה כשאנו נאמר בלהט המשחק, אלא במסגרת פרסום פוסט בפייסבוק רק שהדברים מאינם מכוונים כלפי שופט משחק אלא למנכ"ל האיגוד? איננו מוצאים כאן יסוד להבחנה. אנו קובעים כי הפרסום בפייסבוק מהווה עבירה הן על סעיף 20. יב והן על 20. לב. לתקנון המשמעת ומרשיעים את הנאשם.

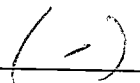
23. להסרת ספק אנו מבהירים. אין תקנון המשמעת ואין בהרשעת הנאשם משום כוונה להגביל את חופש הבעת הדעה של הנאשם. אין בתקנון המשמעת ואין בהרשעת הנאשם משום כוונה להגביל את הנאשם מהאפשרות למלא את תפקידו כיו"ר איגוד המאמנים והמאמנים. בוודאי שאיננו מתערבים במחלוקת שבין ארגון המאמנים והמאמנים לבין איגוד הכדורסל, בין לעניין הסמכות להנפיק תעודות מאמן ובין לעניין מדיניות קיום משחקים בתקופת קורונה. זכותו המלאה של הנאשם לעמוד על דעותיו ולייצג את ציבור המאמנים והמאמנים שבחר בו. החריגה של הנאשם מתקנון המשמעת אינה בעצם הבעת דעה, אלא באופן ובלשון ההתבטאות. השאלה שעומדת בפנינו כבית דין למשמעות הינן מה נורמות ההתנהגות הראויות למי שעוסק בענף הכדורסל. תפקידנו להבטיח אתיקה ונורמות ראויות וכל זאת כמובן כפוף לכללים שנקבעו בתקנון המשפט ובכפוף כמובן לדין הכללי.

24. לעניין העונש שיושת על הנאשם גרס התובע כי ראוי להטיל על הנאשם עונש של איסור מילוי תפקיד רשמי בקבוצה למשך עשרה חודשים. ב"כ הנאשם, הביא לידיעתנו כי פרנסתו היחידה של הנאשם היא מאימון כדורסל ושליטת יכולתו להתפרנס תקופה כה ארוכה הינה ענישה בלתי מידתית. הוא מסר לנו טבלה המפרטת עונשים וקנסות שבית הדין למשמעת הטיל במקרים אחרים, אלא שהדוגמאות שהביא מתייחסות לעבירות שונות ולנסיבות שאינן דומות. יחד עם זאת, לא היינו זקוקים לאותה טבלה כדי להביע דעתנו עוד במהלך השמעת הטיעונים לעונש שהעונש שמבקש התובע יש בו חמרה יתירה. התובע אחז בדעתו כי אין מנוס מלפגוע בתובע בפרנסתו. יחד עם זאת, הבהיר שהדבר החשוב הוא הטלת עונש על תנאי על מנת שהנאשם לא יחזור על מעשיו.

25. כשאנו שוקלים את מכלול הנסיבות ובהן העובדה שבשל מיעוט החלטות בית הדין במקרים מסוג זה עלול היה נאשם לחשוב שהוא חוסה תחת חופש הביטוי ואף סבר בטעות שמגבלות תקנון המשמעת לא חלות עליו בפעולותיו מחוץ לשדה המשחק, בהתחשב בכך שמאז אפריל 2015 לא הורשע בעבירת משמעת, בהתחשב בכך שעונש הרחקה פוגע בפרנסתו למהווה לכאורה קנס בלתי מידתי ובהתחשב בכך ששלילת האפשרות שלו לאמן קבוצות, תפגע באגודה בה הוא מאמן (הפועל נס ציונה) בגין מעשים שהנאשם עשה שלא במסגרת פעילותו באגודה, החלטנו שלא להטיל על הנאשם עונש של הרחקה בפועל. נדמה לנו כי בית הדין עושה בהחלטה זו את מלאכתו בהבהרת נורמות ההתנהגות הראויות והחשיבות כאן אינה בענישה בגין העבר אלא הבטחת התנהגות הולמת בעתיד. אשר על כן אנו גוזרים על הנאשם עונש הרחקה ל- 3 חודשים מכל פעילות וזאת על תנאי למשך שנתיים מהיום. כן אנו גוזרים על הנאשם קנס כספי בסך 2,000 ₪ על תנאי למשך שנתיים מהיום. עונשים אלו יופעלו במידה ותוך שנתיים מהיום יורשע הנאשם בעבירה של ביזוי מוסדות ו/או ממלאי תפקידים או בעבירה של התנהגות בלתי ראויה שנסיבותיה דומות.

היום: 9.2.2022

 אליה לוי, עו"ד

 צבי רוזין, עו"ד